

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

31.05.2023

Vår referanse

2023/5048

Deres dato:

Deres referanse

Bardu kommune
Postboks 401
9360 BARDU

Telefonnummer til saksbehandler

Rasmus Kristoffer Høyning, 78 95 03 27

Skadefellingstillatelse på én ung kongeørn i Hjerttind reinbeitedistrikt - Bekkebotn/Haugli

Statsforvalteren viser til søknad om skadefelling av kongeørn datert 29.mai 2023.

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3 gir Statsforvalteren skadefellingstillatelse på én ung kongeørn i et avgrenset område ved Bekkebotn/Haugli. Tillatelsen gis til Bardu kommune ved Bardu interkommunale skadefellingslag og gjelder i perioden 31.5-6.6.2023. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår. Voksen ørn er unntatt fellingstillatelsen.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1.Følgende personer inngår i skadefellingslaget:

Vidar Larsen (Skadefellingsleder)

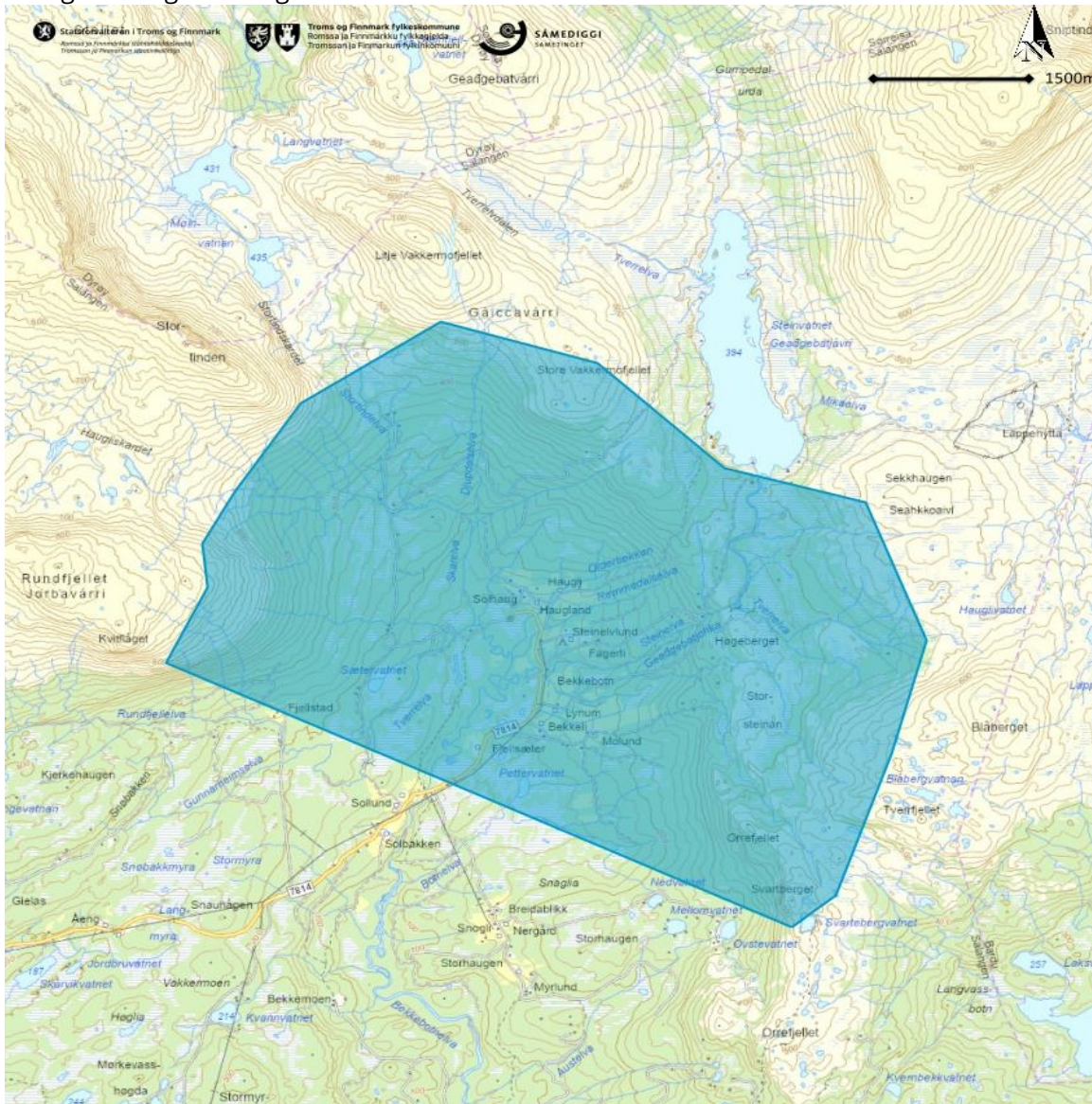
Bardu interkommunale skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Fellingstillatelsen gjelder én ung kongeørn. Det er krav om at de som gjennomfører felling har tilstrekkelig kompetanse til å identifisere det aktuelle individet under fellingsforsøk. Voksen kongeørn kan ikke felles i medhold av denne tillatelsen.

4. Avgrensning av fellingsområde:

5. Krav til våpen/ammunisjon: Det skal brukes rifle med ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100kgm) målt på 100 meters avstand, E100

6. Vi stiller krav om at alle i fellingslaget har avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

7. Fellingsleder må sørge for at deltakerne i laget har god kommunikasjon. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

8. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 992 42 279 / 905 11 280, og til Statsforvalteren ved første anledning i arbeidstiden.

9. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utført på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre kongeørn under forsøk på felling, plikter å

gjøre det de kan for å få avlivet kongeørn. Vedkommende plikter å forvise seg om hvorvidt påskutt fugl er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

10. Jf. § 22-8 i våpenforskriften skal skytevåpen under transport være tomt for ammunisjon, og nedpakket i futteral, bag, veske, sekk eller lignende.

11. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

12. Det kan kun felles én ung kongeørn. Dersom det under noen omstendighet skulle være tvil om alder på kongeørna ut fra fjærdrakten, skal det ikke gjøres forsøk på felling.

13. Kongeørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt kongeørn skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

Rammer for skadefellingen

Skadefellingen administreres av Bardu kommune, som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 4 personer og 7 dager og en døgnsettsats på 1910 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 53 480 kroner. I tillegg vil feriepenger bli dekket av Statsforvalteren. Hvis forholdene er slik at dere ikke vil lykkes med fellingen skal dere ikke bruke ressurser på dette.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen, må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Klima og miljødepartementet har fastsatt en døgnsettsats på 1910 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder.

Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full settsats på 1910 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 254,67 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

Rapportering av fellingsforsøk

Dere skal rapportere fellingsforsøk på Elektronisk søknadssenter. Lenke til rapporteringen i Elektronisk søknadssenter ligger i det aktuelle fellingsvedtaket på miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no).

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 35 900 kroner:

Skadefellingsleder må samle inn utleggskrav fra alle deltakere i fellingslaget og sende dette til

kommunen. Kravene skal være ført på reiseregningsskjema, med kvitteringer vedlagt. Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. Startstart og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Det enkleste er om dere benytter statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Hvis det blir kjørt med skuter utenfor løyper, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt. Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget blir ikke dekket. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Lovgrunnlaget

Naturmangfoldloven og rovviltforskriften er lovgivers beste svar på alle hensyn som skal tas når Statsforvalteren vurderer skadefelling av kongeørn.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering i forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

I rovviltforskriften § 1 (formål)

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

I rovviltforskriften § 3

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850–1200 hekkende par i Norge.

I rovviltforskriften § 12 om skadefelling av kongeørn

Statsforvalteren kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

I kommentarer til rovviltforskriften § 12

Felling av kongeørn har hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b), og fellingsvedtak kan fattes gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det voldes vesentlig skade på bufe eller tamrein. For felling av kongeørn er det et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre

artene. Statsforvalteren kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.

Rovviltforskriftens § 9 andre og tredje ledd

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a. områdets betydning som beitemark
- b. skadenes omfang og utvikling
- c. potensialet for fremtidige skader
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35

Viltforskriftens § 3-3

Jamfør § 3-3 kan den som har beslutningsmyndighet etter § 3-4 til § 3-6 etter søknad gi tillatelse til uttak for å stanse eller avverge skade hvis følgende vilkår er oppfylt:

- a. Skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning.
- b. Skadeforebyggende tiltak er i rimelig utstrekning forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes og kostnader.
- c. Uttaket rettes mot skadegjørende individ.
- d. Uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen.
- e. Uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

For at Statsforvalteren skal innvilge søknad om skadefelling er det et vilkår at viltforskriftens § 3-3 er oppfylt. For kongeørn er det spesielt krevende med vurderingene av punk c. «Uttaket rettes mot skadegjørende individ» og d. «Uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen».

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Bestandsstatus

Kongeørn er utbredt over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). Bestanden av kongeørn i Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2021 vurdert som livskraftig.

I Troms ble det i 2008 estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet (NINA rapport 442, Strann 2008) Den norske populasjonen er anslått til 1027 (914–1145) hekkende par i perioden 2015–2019. Dette er noe høyere enn estimatet på 963 hekkende par for perioden 2010–2014 (Dahl mfl. 2015), men ligger godt innenfor usikkerheten i estimatet til den forrige femårsperioden på 652–1139 hekkende par. Basert på dette vurderes bestanden av hekkende kongeørn i Norge som stabil og innenfor målet Stortinget fastsatte på 850–1 200 hekkende par på landsbasis. (NINA rapport 1858).

Resultatene fra 12 intensivt overvåkede områder i perioden 2015–2022 viser at bestanden av kongeørn er forholdsvis stabil (NINA-Rapport 1225, 1304, 1442, 1602, 1748, 1927, 2052 og 2211), men at ungeproduksjonen pr. territorium går ned. Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og Troms vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 5.

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig. Førvar-prinsippet tillegges derfor liten vekt, jf. naturmangfoldloven § 9. Det er ingen åpning i regelverket for bestandsregulerende felling av kongeørn. Det kan heller ikke gis tillatelse til felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader.

Søknaden

Siidaen viser til den tidligere skadefellingssøknaden som ble avslått. Da hadde de 4-5 dokumenterte, mens nå er tallet ca. 25. De viser til akuttmidlene som ble gitt ved avslag av skadefellingssøknaden, men dette har ikke hjulpet. Snøen er nå borte, som vanskeliggjør gjeting, selv om de har ca. 25 dokumenterte ser de flere simler som har mistet kalven sin. De viser til at den andre siidaen i Hjerdtind også har store tap. De ser ingen annen løsning enn uttak av ørnene som gjør størst skade og søker om skadefelling av 2 unge kongeørner.

Statsforvalterens vurderinger

Kongeørn forårsaker størst tap for reindriften i kalvingstiden, da er det ofte svært vanskelig å forebygge skader. I likhet med søker ser heller ikke Statsforvalteren at det i denne situasjonen finnes forebyggende tiltak som er egnet til å avverge tapssituasjonen. Felling i denne tiden på året er problematisk da det er hekketid for kongeørn. Ifølge kommentarer til rovviltforskriften § 12, skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Yngletidsfredningen skal vektlegges, og voksne individer som kan ha avhengig avkom bør unntas fra en ev. fellingstillatelse.

Det aktuelle skadeområdet er kalvingsland for reindriften og et viktig beiteområde for sau. Det er midt i kalvingstiden og de første lammenene er sluppet ut på innmarksbeite. Det er flere kalv som har blitt tatt på innmarka og det har kommet bekymringsmeldinger om ørn som sirkler over sau med lam.

Statsforvalteren avslø tidligere søknad om skadefelling på kongeørn i Hjertind reinbeitedistrikt datert 16.05.2023. Dette med bakgrunn i at rovviltforskriftens § 12 og viltforskriftens § 3-3 c og d ikke var oppfylt. På dette tidspunktet var det færre skader og skadene spredt ut over et større område og det var dermed større usikkerhet knyttet til skadevoldere. Statsforvalteren gav da midler til ekstra mannskap for å gjete flokken i håp om å begrense tapet.

Siden 25.05 er det funnet 15 reinkalver innenfor et avgrenset område hvor av kun et utelukker kongeørntap. Siden 01.05 er det funnet og meldt inn 31 kadaver hvor av kun 2 utelukker kongeørnskade. Det har vært gitt inn midler og satt inn tiltak for å prøve å begrense skadesituasjonen uten at tapene har avtatt.

Jf. rovviltforskriftens § 12 og viltforskriftens § 3-3 c, skal en skadefelling rettes mot bestemte individer. Statsforvalteren vurderer at da det fortsatt er 2 unge kongeørner som vurderes som skadevoldere og skadene er så konsentrert geografisk, vil et uttak av en ung kongeørn med høy sannsynlighet være et av disse to omsøkte individene. Vi mener derfor at med et restriktivt område for felling, vil riktig individ med sannsynlighetsovervekt bli felt.

Vi har erfart at det ikke bare er enkeltindivid som gjør skade. Det å gjennom skadefellingsforsøk identifisere om det finnes «problemindivider», og eventuelt ta ut disse, har vist seg å være svært utfordrende. Vi har heller ikke kunnskap om hvorvidt et uttak har betydelig effekt. Likevel, når vi ser på omfanget av skadene og identifiseringen av disse to skadegjørerne, så vurderer vi at et uttak jf. viltforskriftens § 3-3 d, være egnet til å vesentlig begrense skadesituasjonen.

Statsforvalteren kan ikke utelukke at flere individer har forårsaket skade, men har vurdert at de to identifiserte unge kongeørnene utgjør et betydelig skadepotensial.

Vi har satt vilkår om at det er et av disse bestemte individene som skal felles. Vi vurderer at dette reduserer muligheten for at en hekkende ørn blir felt. Fjærdrakten kan ikke nødvendigvis utelukke med 100% sikkerhet at individet ikke er hekkende, da hvite tegninger kan forekomme på eldre individer. Statsforvalteren vurderer imidlertid at kunnskapen reindrifta har om disse to individene opp mot de øvrige kongeørn observert i området er tilstrekkelig for at det vil være mulig å skille dem og å kunne iverksette felling.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av kongeørn

Statsforvalteren vurderer at aktuelt skadefellingslag innehar nødvendig kompetanse for å kunne ta ut riktig individ og utføre fellingsoppdraget i henhold til viltlovens §19.

Konklusjon

Statsforvalteren gir skadefellingstillatelse på én ung kongeørn. Vi har vurdert at vilkår for å iverksette skadefelling er oppfylt og at dokumenterte tap og skadepotensialet er tilstrekkelig for å gi tillatelsen. Statsforvalteren har lagt stor vekt på dyrevelferd og næringsutøvelse i sin avgjørelse. Uttak av én kongeørn vurderes å ikke ha en effekt på bestanden.

Med hilsen

Gøril Einarsen (e.f.)
seksjonsleder vilt og motorferdsel

Rasmus Kristoffer Høyning
Rowiltforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

John Mathis Oskal
Miljødirektoratet

Andsvatnveien 559
Postboks 5672 Sluppen

9310 SØRREISA
7485 TRONDHEIM